

Datum : 17 september 2008
Aan : Tweede Kamerfractie PVV

Ex ante budgettaire effecten tegenbegroting PVV 2009

1 Inleiding

Het CPB heeft op verzoek van de PVV de ex ante budgettaire effecten in 2009 van een aantal wijzigingsvoorstellen voor de begroting 2009 gezien. Uitgangspunt vormen de kabinetsvoorstellen in de Miljoenennota 2009, zoals deze door het CPB in de MEV 2009 zijn verwerkt. Wijzigingsvoorstellen in de tegenbegroting worden afgezet tegen het huidige voorgenomen beleid; terugdraaien van een ombuiging van het kabinet betekent daarom een intensivering.

De rapportage beperkt zich tot de ex ante budgettaire effecten voor 2009. Voor berekeningen van de korte termijn macro economische- en koopkrachteffecten ontbreekt de tijd. Bovendien geven deze korte termijneffecten een onvolledig beeld. De uitkomsten voor het komende jaar zeggen weinig over de uiteindelijke economische effecten van de maatregelen in een tegenbegroting. Directe bestedingseffecten domineren op korte termijn zowel de uitkomsten voor de economische groei als het EMU-saldo (via de inverdieneffecten). Zonder macro-economische doorrekening geldt voor de koopkracht een vergelijkbaar probleem. Sommige (lasten)maatregelen werken indirect op de koopkracht door, bijvoorbeeld via de loon- en prijsvorming. Het buiten beschouwing laten van deze effecten zou een vertekend beeld geven van de feitelijke koopkrachteffecten.

Een tegenbegroting bestaat uit een aantal wijzigingvoorstellen op de plannen van het kabinet. Bij de analyse is mede gekeken naar de uitvoerbaarheid van de plannen per 1 januari 2009, indien het kabinet de wijzigingen zou overnemen. Gezien de korte voorbereidingstijd tot 1 januari 2009 betekent dit, dat mogelijk niet alle plannen van de PVV in de analyse van de tegenbegroting worden meegenomen. In dit opzicht wijkt de analyse van de tegenbegroting af van bijvoorbeeld een verkiezingsprogramma. Bij die laatste gaat het om beleidsvoornemens voor vier jaar, waarbij de uitvoerbaarheid in de regel alleen beperkingen oplegt aan de fasering van de maatregelen binnen die periode.

2 Wijzigingsvoorstellen van de PVV

2.1 Uitgaven

Tabel 2.1 vat de wijzigingsvoorstellen voor de collectieve uitgaven samen. In totaal wordt 4,0 mld euro aan ombuigingen voorgesteld. Daar staat voor 1,1 mld euro aan intensiveringen tegenover. De uitgavenmaatregelen verbeteren daarmee het EMU-saldo met circa 3 mld euro.

2.1.1 Ombuigingen

- De PVV schrapt de invoering van gratis schoolboeken in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs in 2009. Huishoudens met lage inkomens krijgen hiervoor ondersteuning via de WTOS, zoals in de oude situatie het geval was. Dit geeft netto een besparing van 0,2 mld euro.

Tabel 2.1 Ombuigingen en intensiveringen, 2009

	Ombuigingen	Intensiveringen
Naar beleidsmatige clusters	mld euro	
Onderwijs	0,2	
Openbare bestuur	0,3	
Gemeenten en provincies	0,5	
Infrastructuur	0,2	
Volkshuisvesting	0,1	
Subsidies	0,4	
Sociale zekerheid	0,9	
w.v. besparing op re-integratiebudget	0,3	
kinderbijslag voor maximaal 2 kinderen	0,4	
uitkeringsfraude: 3 maanden verlies van recht op uitkering	0,1	
inburgering en integratie	0,1	
Zorg		1,0
Ontwikkelingssamenwerking	1,0	
Niet-belastingmiddelen	0,5	
Totaal, gecorrigeerd	4,0	1,1
Financieringsverschuivingen	0,0	
Totaal ^a	4,0	1,1

^a Door afrondingsverschillen kan het totaal afwijken van de som der delen.

- De PVV wil door efficiencykortingen bezuinigen op de bestuur- en apparaatkosten van het rijk en op de inhuur van externe adviseurs bij de overheid. Dit wordt vormgegeven door 0,2 mld euro aan volumekortingen op het openbaar bestuur, ZBO's en inspecties. Het onderwijs, rijkswaterstaat, defensie, politie, justitie en de belastingdienst worden ontzien in deze taakstellende ombuigingen. Verder wordt 0,1 mld euro minder uitgegeven aan de Nederlandse Antillen en Aruba.

- Er wordt door de PVV 0,5 mld euro omgebogen bij de lagere overheden. Naast taakstellingen bij gemeentes en provincies, wordt er efficiencywinst bij waterschappen beoogd en gaat er minder geld naar stadsdeelraden.
- De PVV stopt de voorbereiding op het rekeningrijden. Hiermee wordt volgend jaar 0,15 mld euro bespaard.
- De PVV buigt 0,1 mld euro om op het budget voor de wijkaanpak.
- De PVV schrapt diverse subsidies, waaronder verschillende kunst- en cultuursubsidies (0,25 mld euro) en bepaalde milieusubsidies (0,15 mld euro).
- De PVV neemt enkele maatregelen in de sociale zekerheid, waardoor de collectieve uitgaven met 0,9 mld euro afnemen. Er is een korting op het re-integratiebudget (0,25 mld euro), de kinderbijslag wordt tot maximaal 2 kinderen beperkt (0,4 mld euro) en bij uitkeringsfraude verliest men 3 maanden het recht op een uitkering (0,1 mld euro). Voorts wordt op inburgering en integratie 0,1 mld euro bespaard.
- De PVV verlaagt het budget voor ontwikkelingssamenwerking met 1,0 mld euro.
- De PVV schort de schuldsanering Nederlandse Antillen op. Hiermee is volgend jaar 0,5 mld euro gemoeid. Een niet volledige uitvoering van de afspraken geeft volgens de bestuurlijke akkoorden tussen Nederland en de Antillen ruimte om de schuldsanering tot nader order stop te zetten.

2.1.2 Intensiveringen

- De PVV intensiveert 1 mld euro in de zorg. Hiervan wordt de helft besteed aan salarisverhogingen voor het verzorgend en verplegend personeel. Er is 0,25 mld euro bestemd om nieuw personeel aan te trekken. Daarnaast gaat 0,15 mld euro naar materieel en programma's tegen ondervoeding en uitdroging. Voorts gaat 0,10 mld euro naar een opleidingsfonds.
- De PVV intensiveert 0,02 mld euro in "animal cops" ter bestrijding van dierenmishandeling.

2.2 Lastenmaatregelen

Tabel 2.2 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen uit het PVV-programma. Hieruit blijkt dat de PVV de lasten met 3,9 mld euro verlicht, waarvan 0,5 mld euro voor bedrijven en 3,5 mld euro voor gezinnen.

- De PVV verlaagt de accijns op benzine met 8,6 cent per liter en op diesel met 4,3 cent per liter. Dit leidt tot een lastenverlichting van 1 mld euro, waarvan 0,5 mld euro bij gezinnen terechtkomt en 0,5 mld euro bij bedrijven.

Tabel 2.2 Microlasten PVV, 2009

	mld euro	
Milieu	- 1,0	
w.v. verlaging accijnzen benzine en diesel		- 1,0
Inkomen en arbeid	- 2,9	
w.v. verlaging tarief tweede schijf loon- en inkomstenheffing met 4%-punt		- 3,3
afschaffing expat-regeling		0,3
Totaal mutatie microlasten (MLO)	- 3,9	
w.v. bedrijven		- 0,5
gezinnen		- 3,5
Financieringsverschuivingen	0,0	
Beleidseffect EMU-relevante lasten	- 3,9	

- De PVV verlaagt het tarief in de tweede schijf van de loon- en inkomstenheffing voor 65-minners en 65-plussers met 4%-punt en verlicht zo de lasten voor gezinnen met 3,3 mld euro.
- De PVV schaft de expatregeling af, waardoor de lasten van gezinnen met 0,3 mld euro toenemen.

De lastenontwikkeling van de PVV omvat geen financieringsverschuivingen. De lastenmaatregelen van de PVV verlagen daarmee het EMU-saldo met 3,9 mld euro.

3 Ex ante effect op EMU-saldo

De wijzigingsvoorstellen van de PVV impliceren bij de collectieve uitgaven voor 1,1 mld euro aan intensiveringen en voor 4,0 mld euro aan ombuigingen. Ook in de sfeer van de collectieve lasten wordt een aantal wijzigingen voorgesteld. De EMU-relevante lasten dalen met 3,9 mld euro.

Tabel 3.1 Ex ante budgettaire afwijkingen t.o.v. Miljoenennota 2009

	mld euro	% BBP
Ex ante effect voorstellen PVV (+ = EMU-saldo verbeterend):		
Ombuigingen	4,0	
Intensiveringen	- 1,1	
EMU-relevante lasten	- 3,9	
Ex ante effect op EMU-saldo	- 1,0	- 0,2

In de Macro Economische Verkenning 2009, waarin de kabinetsvoorstellen uit de Miljoenennota zijn verwerkt, is een EMU-saldo van 1,3% van het BBP gerapporteerd voor 2009. Ex ante leiden de voorstellen van de PVV tot een verslechtering van dit saldo met 1,0 mld

euro, ofwel 0,2% BBP. Het ex post effect op het saldo, dus inclusief in- of uitverdieneffecten als gevolg van de macro-economische doorwerking van de maatregelen, is niet berekend.